

Ceteris paribus

HET WOORD AAN...

Marcel Spierts

Marcel Spierts onderzoekt de rol van sociale professionals. Voor onderzoek naar de professionalisering van sociaal-culturele beroepen kreeg hij de De la Courtprijs van de KNAW.

Waar werkt u momenteel aan?

In mijn proefschrift *De stille krachten van de verzorgingsstaat* kijk ik naar de professionalisering van sociaal-culturele beroepen in Nederland sinds de Tweede Wereldoorlog. Bij deze beroepen valt te denken aan jongeren- en buurtwerkers, maar mijn bevindingen zijn ook toepasbaar op de sociale professionals die actief zijn binnen het huidige decentralisatieproces. In mijn onderzoek heb ik speciale aandacht voor de verwevenheid van de professionalisering van deze beroepen met de opkomst van de verzorgingsstaat.

Wat volgt er uit uw onderzoek?

Het proces van professionalisering binnen sociaal-culturele beroepen verschilt van dat van de klassieke beroepen. De professionaliseringslag van sociaal-culturele beroepen is kwetsbaarder, omdat de werkzaamheden zich dicht op de dagelijkse leefwereld van de burger afspelen. Door deze kwetsbaarheid heb ik op een andere manier moeten kijken. Ik kijk

niet enkel naar de relatie die een professie heeft met de samenleving (de professionaliteit), maar ik onderscheid ook vakmanschap en ambachtelijkheid. Vakmanschap is de manier waarop de beroepsuitoefenaars onderling overeenkomen wat goed werk is. Bij ambachtelijkheid denk ik aan het totaal aan alledaagse, vaak onzichtbare, handelingen dat cruciale waarde toevoegt aan de beroepsuitoefening. Wanneer helpt een straffe hand en wanneer is een arm om de schouder wenselijk? Er zijn verschillende fasen in de professionalisering zichtbaar. Tussen 1945 en 1965 was het tempo van de professionalisering relatief hoog, zeker omdat het geloof in de verwetenschappelijking van deze beroepen in die periode erg groot was. De Marshallhulp, die vooral gericht was voor herindustrialisatie, werd ook ingezet voor sociaal-culturele interventies op landelijk niveau. In de periode tot 1980 keerde het tij echter, sociaal werk wordt nog steeds belangrijk gevonden, maar de gedachtegang dat maatschappelijke structuren individuele ontplooiing in de weg staan wint aan terrein. Sommigen willen de barricades op, anderen proberen het vak verder te ontwikkelen. In de periode hierna wordt er flink bezuinigd op sociaal-cultureel werk, een ontwikkeling die stopt na moorden op Fortuyn en Van Gogh. Deze vormen de aanleiding tot de roep om meer burgercontact, zodat bekend is wat er in de maatschappij speelt.

Wat kan de beleidsmaker leren van uw onderzoek?

Er is sprake van een decentralisatieparadox: meer taken bij gemeenten leggen zou tot meer maatwerk in zorg en welzijn moeten leiden, maar veel gemeentes komen met hetzelfde beleid. Mijn oproep aan de beleidsmakers is om meer het gesprek met professionals en burgers te zoeken om tot een goede organisatie van participatie te komen, in plaats van met *one-size-fits-all*-oplossingen. Het huidige appel op de eigen verantwoordelijk van de burger kent beperkingen, het maakt van (buurt)zorg een privékwestie. Terwijl er juist veel winst valt te boeken wanneer het als een publieke taak wordt gezien. Het verleden biedt daartoe interessante lessen: sociale professionals zijn participatiepioniers. Ze zijn erg goed in het activeren van mensen, ze zorgen ervoor dat zowel kwetsbare als weerbare burgers participeren. Sociaal werkers zijn echter in veel opzichten stille werkers, ze zouden meer hun stem moeten verheffen en kenbaar moeten maken dat er al een participatiesamenleving was lang voordat deze door politici werd bedacht.

UIT DE OUDE ESB-DOOS

DE SOCIALE TAAK DER GEMEENTEN

Er kunnen grote verschillen bestaan over het antwoord op de vraag wat de inhoud is van de sociale taak der gemeente. Persoonlijk meen ik, dat de sociale taak der gemeente gezien moet worden tegen de achtergrond van het cultuur-patroon van onze tijd. Zij dient daarbij uit te gaan van het sociologisch beginsel, nl. dat de gemeenschap een zekere verantwoordelijkheid draagt voor het welzijn van het individu. Zij dient te erkennen, dat de maatschappelijke verbanden in de gemeente van grote betekenis zijn en dat zij ze moet voeden, waar mogelijk en verantwoord is.

Van Mill, J. (1956) *De sociale taak der gemeente*. ESB, 41(2036), 573-575.

